

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 17 września 2015 r.(*)

Odesłanie prejudycjalne – Podatki bezpośrednie – Artykuły 63 TFUE i 65 TFUE – Swobodny przepływ kapitału – Opodatkowanie dywidend z portfeli akcji – Pobór podatku u źródła – Ograniczenie – Ostateczne obciążenie podatkowe – Aspekty skuteczności porównaniu obciążeń podatkowych podatników będących rezydentami i podatników niebędących rezydentami – Porównywalność – Uwzględnienie podatku dochodowego od osób fizycznych lub od osób prawnych – Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania – Neutralizacja ograniczenia w drodze umowy

W sprawach połączonych C-10/14, C-14/14 i C-17/14

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Hoge Raad der Nederlanden (Niderlandy), postanowieniami z dnia 20 grudnia 2013 r., które wpłynęły do Trybunału w dniach 13 stycznia 2014 r., 15 stycznia 2014 r. i 16 stycznia 2014 r., w postępowaniach:

J.B.G.T. Miljoen (C-10/14),

X (C-14/14),

Société Générale SA (C-17/14)

przeciwko

Staatssecretaris van Financiën,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Ó Caoimh (sprawozdawca), preniży obowiązkowi prezesa trzeciej izby, K. Lenaerts, wiceprezes Trybunału, preniży obowiązkowi sędziego trzeciej izby, C. Toader, E. Jarašinas i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Jääskinen,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 marca 2015 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu J.B.G.T. Miljoena przez E. Nijkeutera,
- w imieniu X przez N. de Haana, G. Meussena oraz S. Baum-Sillé, advocaten,
- w imieniu Société Générale SA przez M. Sandersa oraz A. Breuera, advocaten,

- w imieniu rządu niderlandzkiego przez M. Bulterman, M. Gijzen oraz M. de Ree, działające w charakterze pełnomocników, wspierane przez I. Siemonsma oraz H. Guiljama,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzega oraz K. Petersen, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu szwedzkiego przez A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren oraz K. Sparrman, a także przez L. Swedenborga, E. Karlssona oraz F. Sjöwalla, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez J. Beeko, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez S. Ford, barrister,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez W. Roelsa oraz A. Cordewenera, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 25 czerwca 2015 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 63 TFUE.
- 2 Wnioski te zostały złożone w ramach sporu pomiędzy J.B.G.T. Miljoenem, X i Société Générale SA (zwaną dalej „Société Générale”) a Staatssecretaris van Financiën (sekretarzem stanu ds. finansów) w przedmiocie poboru przez ten organ podatku u źródła od dywidend niderlandzkich wypłaconych skarżącym w postępowaniach głównych.

Ramy prawne

Prawo niderlandzkie

Ustawa o podatku od dywidend

- 3 Artykuł 1 Wet op de dividendbelasting (ustawy o podatku od dywidend) w wersji mającej zastosowanie do okoliczności faktycznych postępowania głównych ma następujące brzmienie:

„1. Pod nazwą »podatek od dywidend« jest pobierany podatek bezpośredni od tych podmiotów, które – bezpośrednio lub za pośrednictwem świadectw – osiągały dochody z udziałów lub akcji, świadectw uytkowych i pożyczek, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. d) Wet op de vennootschapsbelasting 1969 [ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z 1969 r., zwanej dalej »ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych«], w spółkach akcyjnych, spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkach komandytowych i innych spółkach mających siedzibę w Niderlandach, których kapitał jest podzielony w całości lub w części na udziały lub akcje.

2. Do celów stosowania niniejszej ustawy jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, o których mowa w art. 2 ust. 3 [ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych] są traktowane tak jak udziały lub akcje w spółkach, których kapitał jest podzielony w całości lub w części na udziały lub akcje, a fundusze są traktowane tak jak spółki.

[...]”.

4 Na podstawie art. 5 ustawy o podatku od dywidend podatek ten wynosi 15% zwrotu z inwestycji.

5 Zgodnie z brzmieniem art. 10 ust. 1 rzeczonej ustawy:

„Osoba prawna z siedzibą w Niderlandach, niepodlegająca podatkowi dochodowemu od osób prawnych, może zwrócić się do inspektora o wydanie podlegającej zaskarżeniu decyzji w sprawie uzyskania zwrotu podatku od dywidend pobranego od niej w ciągu roku kalendarzowego [...]”.

Ustawa IB 2001

6 Wet Inkomstenbelasting 2001 (ustawa z 2001 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych), w wersji mającej zastosowanie do postępowań gównych (zwana dalej „IB 2001”), definiuje system opodatkowania dochodów osób fizycznych.

7 Artykuł 2.13 tej ustawy ustala na 30% stawkę opodatkowania dochodów kapitałowych, które należą do kategorii dochodów podlegających opodatkowaniu, zwanej „kategorią 3” lub „rubryką 3”.

8 Artykuł 5.1 rzeczonej ustawy przewiduje, że na dochody kapitałowe podlegające opodatkowaniu składa się „korzyść osiągnąta z kapitału pomniejszona o odliczenie w związku z sytuacją osobistą”.

9 Zgodnie z art. 5.2 tej ustawy zwrot z inwestycji kapitałowych został ustalony w sposób zryczałtowany na 4% średniej pomiędzy podstawą zwrotu z inwestycji na początku roku kalendarzowego a podstawą zwrotu z inwestycji na końcu roku kalendarzowego, pod warunkiem że rzeczona średnia jest wyższa niż kapitał zwolniony z podatku.

10 Artykuł 5.3 ust. 1 IB 2001 przewiduje, że podstawą zwrotu z inwestycji jest „wartość aktywów pomniejszona o wartość długów”. W art. 5.3 ust. 2 IB 2001 aktywa są zdefiniowane jako:

- a) nieruchomości;
- b) prawa odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do nieruchomości;
- c) rzeczy ruchome niewykorzystane ani niezużyte do celów osobistych przez podatnika lub osoby należące do jego gospodarstwa domowego, a także rzeczy ruchome wykorzystane lub zużyte do celów osobistych, które jednak są głównie inwestowaniu;
- d) prawa do rzeczy ruchomych;
- e) prawa niematerialne, takie jak pieniądze;
- f) inne prawa majątkowe mające wartość rynkową”.

11 W art. 5.3 ust. 3 IB 2001 jest wyjaśnione, że „długi stanowią zobowiązania mające wartość rynkową”.

12 Artykuł 5.5 IB 2001 zatytułowany „Kapitał zwolniony z podatku” w ust. 1 stanowi, że kapitał zwolniony z podatku wynosi 20 014 EUR. Ustępy 2–4 rzeczonego artykułu dostosowują tę regułę do szczególnego przypadku podatnika mającego partnera.

13 Artykuł 5.19 ust. 1 IB 2001 dotyczący oceny aktywów i długów przewiduje, że są one uwzględniane według ich wartości rynkowej.

14 Artykuł 7.1 IB 2001 stanowi:

„Od podatnika zagranicznego podatek dochodowy jest pobierany od:

[...]

b) podlegających opodatkowaniu dochodów ze znaczących udziałów w spółce mającej siedzibę w Niderlandach; oraz

[...]

które osiągnęły w ciągu roku kalendarzowego”.

15 Artykuł 9.2 IB 2001, dotyczący zaliczek na poczet podatku podlegających zaliczeniu, w ust. 1 przewiduje, że dla podatników będących rezydentami podatek od dywidend stanowi zaliczkę. Ustęp 8 tego artykułu stanowi, że dla podatników zagranicznych „za zaliczkę uważany jest podatek od dywidend pobierany od składowików rocznego dochodu”.

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych

16 Zgodnie z art. 17 ust. 3 lit. a) ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, w wersji mającej zastosowanie do okoliczności faktycznych w postępowaniach głównych, dochód niderlandzki jest sumą zysku podlegającego opodatkowaniu osiągniętego przez przedsiębiorstwo niderlandzkie, czyli wszystkich korzyści uzyskanych przez przedsiębiorstwo lub cztery przedsiębiorstwa, które jest prowadzone przy pomocy stałego oddziału w Niderlandach lub stałego przedstawiciela w Niderlandach (przedsiębiorstwo niderlandzkie).

17 Artykuł 25 tej ustawy ma następujące brzmienie:

„1. Za zaliczkę uważany jest podatek pobrany od dywidend, z wyjątkiem podatku pobranego na podstawie art. 12 ust. 1 [ustawy o podatku od dywidend] oraz podatek pobrany od wygranych w grach hazardowych, o ile podatki te są pobierane od zwrotów z inwestycji lub wygranych, które nie stanowią zysku podlegającego opodatkowaniu lub dochodu niderlandzkiego w danym roku.

2. W drodze odstępstwa od ust. 1 podatek od dywidend nie jest uwzględniany jako zaliczka, jeżeli podatnik, od którego został pobrany podatek od dywidend, nie jest jednocześnie faktycznym beneficjentem zwrotu z inwestycji, od którego został pobrany podatek od dywidend. Za faktycznego beneficjenta nie uważa się osoby, która w związku z osiągniętym zwrotem z inwestycji wykonała świadczenie wzajemne należące do całej transakcji, co do których można przypuszczać, że:

a) z dochodów skorzystała, w całej lub w części, bezpośrednio lub pośrednio, osoba fizyczna lub prawna, która w mniejszym zakresie jest uprawniona do obniżenia, zwrotu lub kompensaty podatku od dywidend niż osoba, która wykonała świadczenie wzajemne; oraz że

b) ta osoba fizyczna lub prawna zachowuje lub uzyskuje, bezpośrednio lub pośrednio, pozycję w udziałach lub akcjach, świadectwach uytkowych lub pożytkach, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. d) [ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych] porównywalną z pozycją, jaką posiadała w tych udziałach lub akcjach, świadectwach uytkowych lub pożytkach przed rozpoczęciem całości transakcji.

3. Do celów stosowania ust. 2:

a) całości transakcji może mieć miejsce także wtedy, gdy transakcje są realizowane na rynku regulowanym w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy o nadzorze finansowym lub na giełdzie papierów wartościowych znajdujących się lub działających w państwie niebędącym członkiem Unii Europejskiej;

b) jako całości transakcji jest traktowana transakcja dotycząca jedynie nabycia jednego lub więcej kuponów dywidendowych lub ustanowienia krótkoterminowych praw do czerpania korzyści z udziałów lub akcji.

4. Podatek od dywidend, który na podstawie art. 9.2 ust. 4 [IB 2001] nie jest uwzględniany jako zaliczka, jest uważany za zaliczkę instytucji kredytowej, o której mowa w art. 19 g ust. 3 Wet op de loonbelasting 1964 [ustawy o podatku od wynagrodzeń z 1964 r.], jeżeli ta instytucja przekazuje kwotę odpowiadającą temu podatkowi od dywidend na zablokowany rachunek osoby, wobec której ten podatek od dywidend nie jest uwzględniany jako zaliczka. Podatek od dywidend, który na podstawie art. 9.2 ust. 4 [IB 2001] nie jest uwzględniany jako zaliczka, jest uważany za zaliczkę zarządcy funduszu inwestycyjnego, o którym mowa w art. 19g ust. 3 ustawy o podatku od wynagrodzeń z 1964 r., jeżeli ten zarządca wykorzysta kwotę odpowiadającą podatkowi od dywidend na nabycie jednego lub więcej zablokowanych praw udziałowych w tym funduszu na rzecz osoby, wobec której ten podatek od dywidend nie został uwzględniony jako zaliczka”.

Ustawa ogólna o podatkach państwowych

18 Artykuł 15 Algemene wet inzake rijksbelastingen (ustawy ogólnej o podatkach państwowych), w wersji mającej zastosowanie do okoliczności faktycznych postępowania głównych przewiduje, że zaliczka może być zaliczona na poczet podatku od rocznego dochodu. Jeżeli ten dochód nie jest wystarczający do kompensaty podatku od dywidend pobranego u źródła, podatek od dywidend zostaje zwrócony.

Umowa belgijsko-niderlandzka

19 Umowa między Królestwem Belgii a Królestwem Niderlandów o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz zapobieganiu oszustwom podatkowym w dziedzinie podatków od dochodu i majątku, podpisana w Luksemburgu w dniu 5 czerwca 2001 r. (zwana dalej „umową belgijsko-niderlandzką”), stanowi w art. 10:

„1. Dywidendy wypłacone przez spółkę, która jest rezydentem umawiającego się państwa, rezydentowi innego umawiającego się państwa, podlegają opodatkowaniu w tym drugim państwie.

2. Jednakże dywidendy te podlegają opodatkowaniu również w umawiającym się państwie, w którym wypłaćca je spółka jest rezydentem i zgodnie z przepisami tego państwa, przy czym jeżeli faktyczny beneficjent dywidend jest rezydentem innego umawiającego się państwa, podatek tak ustalony nie może przekroczyć:

[...]

b) 15% kwoty dywidend brutto [...].”.

20 Artykuł 23 tej umowy, zatytułowany „Metody unikania podwójnego opodatkowania”, w ust. 1 lit. b) stanowi:

„Z zastrzeżeniem przepisów ustawodawstwa belgijskiego o zaliczaniu na poczet podatku belgijskiego podatków zapłaconych za granicą, jeżeli rezydent belgijski uzyskuje skądniki dochodów zawierające się w jego rocznym dochodzie podlegającym podatkowi belgijskiemu, obejmujące dywidendy, które nie są wolne od podatku belgijskiego na podstawie lit. c) poniżej, odsetki lub opłaty licencyjne, o których mowa w art. 12 ust. 5, podatek niderlandzki pobrany od tych dochodów jest zaliczany na poczet podatku belgijskiego przypadającego na rzeczonych dochody”.

Umowa francusko-niderlandzka

21 Umowa między Rządem Republiki Francuskiej a Rządem Królestwa Niderlandów o unikaniu podwójnego opodatkowania oraz zapobieganiu oszustwom podatkowym w dziedzinie podatków od dochodu i majątku, podpisana w Paryżu w dniu 16 marca 1973 r. (zwana dalej „umową francusko-niderlandzką”), stanowi w art. 10:

„1. Dywidendy wypłacone przez spółkę, która jest rezydentem jednego państwa, rezydentowi drugiego państwa, podlegają opodatkowaniu w tym drugim państwie.

2. Jednakże dywidendy mogą być opodatkowane w państwie, w którym wypłaćca je spółka jest rezydentem i zgodnie z przepisami tego państwa, przy czym podatek tak ustalony nie może przekroczyć:

[...]

b) 15% kwoty dywidend brutto [...].”.

22 Artykuł 24 rzeczonyj umowy jest zatytułowany „Przepisy mające na celu wyeliminowanie podwójnego opodatkowania”. Ten art. 24 cz. 1 B lit. b) stanowi:

„W przedmiocie dochodów określonych [w art.] 10 [...], które zostały obciążone podatkiem niderlandzkim zgodnie z przepisami [tego artykułu], Francja przyznaje osobom, które są rezydentami francuskimi i które uzyskują takie dochody, ulgę podatkową w kwocie równej podatkowi niderlandzkiemu.

Ta ulga podatkowa, która nie może przekraczać kwoty podatku pobranej od danych dochodów we Francji, zalicza się na poczet podatków określonych w art. 2 ust. 3 lit. b) w podstawach, do których wliczone są powyższe dochody”.

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

Sprawa C-10/14

23 J.B.G.T. Miljoen, obywatel niderlandzki zamieszkały w Belgii, posiada akcje w trzech spółkach notowanych na giełdzie w Niderlandach.

24 W ciągu roku 2007 J.B.G.T. Miljoenowi z tytułu tych akcji zostały wypłacone dywidendy w kwocie 4852 EUR. W Niderlandach od kwoty tej został pobrany niderlandzki podatek od dywidend według stawki 15%, w wysokości 729 EUR.

25 W deklaracji dotyczącej podatku od dochodów uzyskanych w Niderlandach w 2007 r. J.B.G.T. Miljoen zgłosił roczny dochód w wysokości 0 EUR i nie wykazał kwoty podatku od dywidend podlegającej zaliczeniu na poczet podatku dochodowego.

26 Na podstawie tej deklaracji niderlandzkie organy podatkowe wydały decyzję w sprawie określenia wysokości zobowiązania z tytułu podatku dochodowego. J.B.G.T. Miljoen wniosł do tych organów sprzeciw od owej decyzji i złożył wniosek o zwrot podatku od dywidend w wysokości 438 EUR na tej podstawie, że jako podatnik niebędący rezydentem jest traktowany w sposób dyskryminujący, zakazany przez art. 63 TFUE. W wyniku tego sprzeciwu powyższe organy wydały decyzję utrzymując w mocy rzeczoną decyzję w sprawie określenia wysokości zobowiązania z tytułu podatku dochodowego.

27 J.B.G.T. Miljoen wniosł skargę na powyższą decyzję do Rechtbank te Breda (sądu rejonowego w Bredzie), która dotyczyła w szczególności kwestii, czy podniesione przez niego odmienne traktowanie pod względem podatkowym rezydentów i nierezydentów stanowi ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału w rozumieniu art. 63 TFUE. Ponieważ sąd ten orzekł, że w rozpatrywanej przez niego sprawie nie miało miejsca ograniczenie, J.B.G.T. Miljoen wniosł skargę kasacyjną do Hoge Raad der Nederlanden (sądu najwyższego Niderlandów).

Sprawa C-14/14

28 X, obywatelka niderlandzka zamieszkała w Belgii, posiadała dwie z 95 akcji składających się na kapitał zakładowy A Holding BV, spółki mającej siedzibę w Niderlandach, odpowiadające 2,1% tego kapitału. W ciągu roku 2007 zostały jej wypłacone z tytułu tego udziału dywidendy w rocznej kwocie 107 372 EUR. Od tej kwoty zostało pobrane 16 105,80 EUR tytułem podatku od dywidend.

29 Jako rezydent belgijski, w Belgii X została opodatkowana podatkiem dochodowym od osób fizycznych, według stawki 25% i na kwotę 22 816,22 EUR od kwoty dywidend netto. Jednakże w ramach tego opodatkowania mogła ona uzyskać częściowe odliczenie podatku od dywidend zapłaconego w Niderlandach. Z akt sprawy wynika, że zwrócono jej z tego tytułu kwotę 4026 EUR.

30 X wniosła do niderlandzkich organów podatkowych sprzeciw od poboru podatku od dywidend na tej podstawie, że jako podatnik niebędący rezydentem jest traktowana w sposób dyskryminujący. Organy te oddaliły sprzeciw decyzją z dnia 29 marca 2010 r.

31 X wniosła na tę decyzję skargę do Rechtbank te Breda. Sąd ten stwierdził, że skarga jest częściowo zasadna. X i Staatssecretaris van Financiën złożyli apelację od wyroku tego sądu do Gerechtshof te 's-Hertogenbosch (sądu apelacyjnego w 's-Hertogenbosch), który w swoim wyroku częściowo utrzymał w mocy powyższy wyrok. X i Staatssecretaris van Financiën wniosli do sądu odsyłającego skargę kasacyjną.

Sprawa C-17/14

32 Société Générale jest spółką z siedzibą we Francji. Za pośrednictwem swoich funduszy inwestycyjnych również z siedzibą we Francji posiadała ona w latach 2000–2008 pakiety akcji reprezentujące poniżej 5% kapitału zakładowego w spółkach niderlandzkich notowanych na

gie?dzie. Na rzecz Société Générale zosta?y wyp?acone dywidendy we wskazanym okresie, po pobraniu przez niderlandzkie organy podatkowe u ?ród?a 15% tytu?em podatku od dywidend.

33 Za okres 2000–2007 Société Générale uzyska?a pe?ne zaliczenie podatku od dywidend pobranego w Niderlandach na poczet podatku dochodowego od osób prawnych zap?aconego we Francji.

34 Poniewa? Société Générale ponios?a straty w ci?gu roku podatkowego 2008, podatek od dywidend pobrany w Niderlandach w tym roku nie zosta? zaliczony na poczet podatku dochodowego od osób prawnych zap?aconego we Francji. Société Générale uwa?a, ?e ??czna kwota podatku od dywidend pobranego w Niderlandach powinna jej zosta? zwrócona, poniewa? spółki b?d?ce rezydentami tego pa?stwa cz?onkowskiego maj? prawo do odliczenia tego podatku od podatku dochodowego od osób prawnych, podczas gdy udziałowcy nieb?d?cy rezydentami takiej mo?liwo?ci nie maj?. Société Générale uwa?a, ?e w konsekwencji zosta?a potraktowana w sposób dyskryminuj?cy jako podatnik nieb?d?cy rezydentem.

35 Je?li chodzi o wniosek o zaliczenie lub zwrot podatku od dywidend pobranego w latach 2007 i 2008, Rechtbank te Haarlem (s?d rejonowy w Haarlem) oddali? skarg? wniesion? przez skar??c? w post?powaniu g?ównym na tej podstawie, ?e w odniesieniu do roku podatkowego 2007 francuskie organy podatkowe dokona?y pe?nego zaliczenia kwoty niderlandzkiego podatku od dywidend na poczet kwoty podatku dochodowego od osób prawnych, oraz ?e w odniesieniu do roku podatkowego 2008 Société Générale nie wykaza?a, i? niderlandzkie obci??enie podatkowe spoczywaj?ce na dywidendach by?o wy?sze, ni? gdyby mia?o miejsce w sytuacji wewn?trznej. Gerechtshof te Amsterdam (s?d apelacyjny w Amsterdamie) równie? uzna?, ?e porównanie pomi?dzy sytuacj? podatkow? podatnika b?d?cego rezydentem a podatnika nieb?d?cego rezydentem powinno ograniczy? si? do podatku od dywidend oraz ?e nie zosta?o wykazane, i? Société Générale podlega?a podatkowi od dywidend w inny sposób ni? podatnik b?d?cy rezydentem. Société Générale wnios?a skarg? kasacyjn? do s?du odsy?aj?cego od wyroku Gerechtshof te Amsterdam.

Pytania prejudycjalne

36 W trzech post?powaniach g?ównych s?d odsy?aj?cy zastanawia si? nad pytaniem, czy przepisy krajowe ustanawiaj? odmienne traktowanie pod wzgl?dem podatkowym akcjonariuszy nieb?d?cych rezydentami, osób fizycznych lub spółek, otrzymuj?cych dywidendy obj?te podatkiem u ?ród?a, i takich akcjonariuszy b?d?cych rezydentami, których otrzymane dywidendy równie? s? obj?te tym podatkiem, lecz którzy mog? go zaliczy? na poczet swojego podatku dochodowego od osób fizycznych lub od osób prawnych, oraz czy te przepisy stanowi? ograniczenie w swobodnym przep?ywie kapita?u.

37 W szczególno?ci s?d ten wyja?nia, ?e podatek od dywidend jest nak?adany na akcjonariuszy b?d?cych rezydentami i akcjonariuszy nieb?d?cych rezydentami wed?ug tej samej zrycza?towanej stawki. W odniesieniu do tych ostatnich chodzi o podatek ostateczny, podczas gdy w wypadku akcjonariuszy b?d?cych rezydentami podatek od dywidend jest zaliczany na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych lub od osób prawnych. Ten sam s?d zauwa?a, ?e do celów oceny porównywalno?ci sytuacji rezydentów i nierezydentów pytanie, czy nale?y uwzgl?dni? to zaliczenie, ma zasadnicze znaczenie.

38 S?d odsy?aj?cy zastanawia si? równie? nad sposobem, w jaki nale?a?oby ustali? podstaw? opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, w wypadku gdyby nale?a?o uwzgl?dni? owo zaliczenie.

39 Na wypadek gdyby Trybuna? orzek?, ?e nale?y porówna? sytuacje akcjonariuszy b?d?cych

rezydentami i akcjonariuszy niebędących rezydentami w kontekście podatku dochodowego od osób fizycznych, sąd odsyłający zastanawia się w pierwszej kolejności nad okresem odniesienia, jaki należy wziąć pod uwagę w celu przeprowadzenia tego porównania. Rezydent niderlandzki jest bowiem opodatkowany w sposób zryczałtowany podatkiem od dywidend, w tym za lata, w których nie otrzymuje dywidend. Sąd ten dąży zatem do ustalenia, czy należy ocenić niderlandzkie obciążenie podatkowe, uwzględniając podatki obejmujące wszystkie dywidendy z akcji niderlandzkich wypłacone nierezydentowi w okresie odniesienia wynoszącym rok lub więcej, czy też uwzględniając oddzielnie dla każdego przedsiwiorstwa niderlandzkiego wypłaconego dywidendy, podatki obejmujące te dywidendy wypłacone w tym okresie odniesienia. W drugiej kolejności, w sprawie C-14/14 sąd ten zastanawia się nad kwestią, czy do celów wskazanego porównania należy wziąć pod uwagę zwolnienie z podatku, na korzyść podatników będących rezydentami, kapitału określonego w art. 5.5 IB 2001. W trzeciej kolejności, w sprawie C-17/14 sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy do tych samych celów należy wziąć pod uwagę wszystkie koszty, które z ekonomicznego punktu widzenia są związane z akcjami, z których wypływają dywidendy, a jeżeli nie, to czy podlega uwzględnieniu ewentualne odliczenie dywidendy zawartej w cenie nabycia akcji, a także ewentualny koszt finansowania wynikający z posiadania odnośnych akcji.

40 Ponadto w sprawach C-14/14 i C-17/14 sąd odsyłający zastanawia się, czy dyskryminujący charakter poboru podatku u źródła może być w pełni zneutralizowany przez umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, tak jak umowy w postpowaniach głównych, która przewiduje albo obniżenie podatku w państwie członkowskim miejsca zamieszkania lub siedziby poprzez zaliczenie na jego poczet podatku pobranego u źródła, albo że podatek należy od podatnika niebędącego rezydentem nie jest wyższy niż podatek, jaki powinien zapłacić podatnik będący rezydentem.

41 W tej sytuacji Hoge Raad der Nederlanden postanowił zawiesić postpowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

– W sprawie C-10/14:

„1) Czy do celów stosowania art. 63 TFUE, w sytuacji takiej jak niniejsza, w której podatek od dywidend został pobrany przez państwo źródła z tytułu wypłaty dywidendy, porównanie między nierezydentem a rezydentem należy rozszerzyć na podatek dochodowy obciążający dochody z dywidend, od którego odliczono podatek od dywidend w wypadku rezydentów?

2) W wypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy przy ocenie, czy rzeczywiste obciążenie podatkowe nierezydenta jest wyższe niż rezydenta, należy dokonać porównania pomiędzy niderlandzkim podatkiem od dywidend pobranym od nierezydenta a niderlandzkim podatkiem dochodowym należnym od rezydenta, obliczonym na podstawie zryczałtowanego dochodu, który może być przypisany w roku wypłaty dywidend wszystkim udziałom inwestycyjnym posiadanym w spółkach niderlandzkich, czy też prawo Unii Europejskiej wymaga zastosowania innego kryterium porównawczego?”.

– W sprawie C-14/14:

„1) Czy do celów stosowania art. 63 TFUE, w sytuacji takiej jak niniejsza, w której podatek od dywidend został pobrany przez państwo źródła z tytułu wypłaty dywidendy, porównanie między nierezydentem a rezydentem należy rozszerzyć na podatek dochodowy obciążający dochody z dywidend, od którego odliczono podatek od dywidend w wypadku rezydentów?

2) W wypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, czy przy ocenie, czy rzeczywiste obciążenie podatkowe nierezydenta jest wyższe niż rezydenta, należy dokonać porównania

niderlandzkiego podatku od dywidend pobranego od nierezydenta z niderlandzkim podatkiem dochodowym należnym od rezydenta, obliczonym na podstawie zryczaśtowanego dochodu, który może być przypisany w roku wypłaty dywidend wszystkim udziałom posiadanym w spółkach niderlandzkich, czy tego prawo Unii Europejskiej wymaga zastosowania innego kryterium porównawczego? Czy przy tym porównaniu należy także uwzględnić majątek rezydenta zwolniony z podatku, a jeżeli tak, to w jakim zakresie (wyrok Welte, C-181/12, EU:C:2013:662)?

3) Czy w razie odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, przy ocenie, czy na podstawie zawartej przez państwo źródła przychodu umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zostaje zneutralizowany podatek pobierany u źródła ewentualnie posiadający dyskryminujący charakter, jest wystarczające, że i) rzeczona umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania przewiduje obniżenie podatku w państwie miejsca zamieszkania poprzez zaliczenie podatku pobieranego u źródła, pomimo że możliwym jest ta nie występuje w sposób nieograniczony, ii) [oraz że w konkretnym wypadku] przyznane przez państwo miejsca zamieszkania obniżenie podatku prowadzi – ponieważ opodatkowaniu podlegają tylko kwoty netto pobranych dywidend – do całkowitej kompensacji dyskryminującej części podatku pobranego u źródła?”.

– W sprawie C-17/14:

„1) Czy do celów stosowania art. 63 TFUE, w sytuacji takiej jak niniejsza, w której podatek od dywidend został pobrany przez państwo źródła z tytułu wypłaty dywidendy, porównanie między nierezydentem a rezydentem należy rozszerzyć na podatek dochodowy od osób prawnych, [na poczet którego zaliczono] podatek od dywidend w wypadku rezydentów?

2) a) W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej, czy przy dokonywaniu porównania uwzględnieniu podlegają wszystkie koszty, które z ekonomicznego punktu widzenia są związane z akcjami, z których wypływają dywidendy?

b) W razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na poprzednie pytanie, czy jednak podlegają uwzględnieniu ewentualne [odliczenie dywidendy zawartej w cenie nabycia akcji] i ciżar finansowy ewentualnie spowodowany posiadaniem odnośnych akcji?

3) Czy w razie odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze, przy ocenie, czy na podstawie zawartej przez państwo źródła umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zostaje zneutralizowany ewentualnie posiadający dyskryminujący charakter podatek pobierany u źródła, jest wystarczające, że i) rzeczona umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania przewiduje obniżenie podatku w państwie miejsca zamieszkania poprzez zaliczenie podatku pobieranego u źródła, pomimo że możliwym jest ta nie występuje w sposób nieograniczony, ii) [oraz że w konkretnym wypadku niderlandzkie obciążenie podatkowe nie jest większe dla nierezydenta niż dla rezydenta]? Czy przy niedostatecznej kompensacji w roku, w którym wypłacone zostały dywidendy, przy ocenie neutralizacji ma znaczenie możliwość, że niezaliczona część może zostać przeniesiona i będzie można skorzystać z możliwości dokonania zaliczenia w późniejszych latach?”.

42 Na mocy postanowienia prezesa Trybunału z dnia 2 kwietnia 2014 r. sprawy C-10/14, C-14/14 i C-17/14 zostały połączone do celów pisemnego i ustnego etapu postępowania, jak również do celów wydania wyroku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

43 Poprzez swoje pytania, które należy przeanalizować przede wszystkim, sąd odsyłający w istocie dąży do ustalenia, czy art. 63 TFUE i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one przepisom państwa członkowskiego, takim jak będzie przedmiotem

postępowania głównych, które ustanawiają pobór u źródła podatku od dywidend wypłaconych przez spółkę będącą rezydentem zarówno podatnikom będącym rezydentami, jak i podatnikom niebędącym rezydentami, przewidując mechanizm odliczenia lub zwrotu tego podatku wyjącznie dla podatników będących rezydentami, podczas gdy dla podatników niebędących rezydentami, osób fizycznych i spółek podatek u źródła stanowi podatek ostateczny.

W przedmiocie istnienia ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału w rozumieniu art. 63 ust. 1 TFUE

44 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału do środków zakazanych przez art. 63 ust. 1 TFUE zaliczają się, jako ograniczenia w przepływie kapitału, środki mogące zniechęcać osoby niebędące rezydentami do dokonania inwestycji w danym państwie członkowskim lub mogące zniechęcać osoby będące rezydentami w tym państwie członkowskim do dokonywania inwestycji w innych państwach (wyrok Santander Asset Management SGIIC i in., od C-338/11 do C-347/11, EU:C:2012:286, pkt 15 i przytoczone tam orzecznictwo).

45 Jeżeli chodzi o kwestię, czy przepisy państwa członkowskiego takie jak będące przedmiotem postępowania głównych stanowi ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału, należy przypomnieć, że zgodnie z tymi przepisami zarówno dywidendy wypłacone podatnikom niebędącym rezydentami, jak i dywidendy wypłacone podatnikom będącym rezydentami podlegają podatkowi pobieranemu u źródła według stawki 15%. Jednakże w odniesieniu do podatnika niebędącego rezydentem, który otrzymuje dywidendy, podatek ten jest pobierany ostatecznie, podczas gdy w odniesieniu do podatnika będącego rezydentem, który otrzymuje dywidendy, niezależnie od tego, czy jest on osobą fizyczną, czy spółką, chodzi odpowiednio o zaliczkę na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych lub zaliczkę na poczet podatku dochodowego od osób prawnych.

46 Jeżeli bowiem chodzi, po pierwsze, o dywidendy wypłacone osobie fizycznej mieszkającej w Niderlandach, z informacji w aktach sprawy, jakimi dysponuje Trybunał, wynika, że pobór podatku u źródła stanowi zaliczkę na poczet podatku dochodowego wchodzącą w zakres „rubryki 3”, którego stawka jest określona na 30%, a podstawa opodatkowania odpowiada zwrotowi z inwestycji ustalonemu w sposób zryczałtowany na 4% średniej wartości akcji pomniejszonej o wartość długów na początku i na końcu rozpatrywanego roku kalendarzowego. Z informacji tych wynika również, że rezydent może uzyskać zwrot tego podatku albo poprzez odliczenie zaliczki od jego podatku dochodowego, albo poprzez uzyskanie zwrotu tego podatku pobranego u źródła, jeżeli kwota podatku dochodowego, do której zapłaty jest zobowiązany, jest niższa od kwoty podatku pobranego u źródła.

47 Po drugie, w odniesieniu do dywidend wypłaconych spółce z siedzibą w Niderlandach z rzeczonych informacji wynika, że jest ona opodatkowana z tytułu dywidend, po odliczeniu kosztów według stawki 25,5% dla najwyższej części opodatkowania. W tym wypadku spółka ta może, zgodnie z art. 25 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, zaliczyć podatek od dywidend, pobrany tytułem zaliczki, na poczet podatku dochodowego od osób prawnych, którym jest opodatkowana w Niderlandach. Jeżeli kwota tego ostatniego podatku jest niewystarczająca do skompensowania kwoty podatku od dywidend, powyższa spółka może uzyskać zwrot tego podatku. W przeciwnym wypadku, jeżeli spółka posiadająca udziały lub akcje jest nierezydentem, podatek od dywidend pobrany tytułem zaliczki jest ostateczny.

48 W celu oceny, czy przepisy państwa członkowskiego, takie jak będące przedmiotem postępowania głównych, są zgodne z art. 63 TFUE, do sądu odsyłającego, który ma wyłączną kompetencję do rozpatrzenia przedstawionych mu okoliczności faktycznych, należy zbadać, czy w odniesieniu do rozpatrywanych dywidend stosowanie do skarżących w postępowaniach głównych podatku pobranego u źródła w wysokości 15% przewidzianego przez przepisy krajowe

proceeds to this, the tax authorities finally bear the greater tax burden in the Netherlands than the tax burden borne by residents in relation to the same dividends.

49 In this regard the court is asked to consider whether, in the circumstances, it should take into account the fact that the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends.

In the circumstances the court is asked to consider whether, in the circumstances, it should take into account the fact that the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends.

50 In the cases C-10/14 and C-14/14 the court is asked to consider whether, in the circumstances, it should take into account the fact that the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends.

51 First, in relation to the period of assessment for the purpose of comparison of the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands, the court is asked to consider whether, in the circumstances, it should take into account the fact that the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends.

52 Second, in relation to the assessment of the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands, the court is asked to consider whether, in the circumstances, it should take into account the fact that the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends.

53 Third, in relation to the question whether, in the circumstances, it should take into account the fact that the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends.

54 From the above it follows that, in the circumstances, it should take into account the fact that the tax burden of residents and non-residents in the Netherlands is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends and that the tax burden of residents is different in relation to dividends.

W przedmiocie okoliczności podlegających uwzględnieniu do celów porównania obciążenia podatkowego spółek będących rezydentami i spółek niebędących rezydentami

55 W sprawie C-17/14, do celów porównania obciążenia podatkowego spółek będących rezydentami i spółek niebędących rezydentami sąd odsyłający zastanawia się nad kwestią, czy należy uwzględnić wszystkie koszty, które z ekonomicznego punktu widzenia są związane z akcjami, z których wypływają dywidendy, będą w razie udzielenia odpowiedzi przeczącej, czy od dochodów podlegających opodatkowaniu należy odliczyć albo dywidendy wliczone w cenę nabycia akcji, albo ewentualny koszt finansowania wynikający z posiadania odnośnych akcji.

56 Société Générale podnosi, że w przypadku zabezpieczenia przed ryzykiem finansowym (hedgingu) uwzględnieniu podlegają nie tylko koszty bezpośrednio przypisywane dywidendom, lecz również ujemne wyniki kursów i transakcji z innymi akcjami i pozycjami, z których pochodzą dywidendy, które jednak mają z tym związek.

57 W tym względzie z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że jeżeli chodzi o koszty, takie jak koszty związane z wykonywaniem działalności zawodowej bezpośrednio związane z działalnością, z tytułu której osiągnięte zostały dochody podlegające opodatkowaniu w danym państwie członkowskim, rezydenci i nierezydenci tego państwa znajdują się w porównywalnej sytuacji, ponieważ uregulowanie rzeczoności państwa członkowskiego, które w dziedzinie opodatkowania odmawia osobom niebędącym rezydentami prawa do odliczenia takich kosztów, podczas gdy przyznaje je rezydentom, może działać głównie na niekorzyść obywateli innych państw członkowskich i stanowi w związku z tym dyskryminację pośrednią ze względu na przynależność państwową (wyrok Schröder, C-450/09, EU:C:2011:198, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).

58 W szczególności w odniesieniu do dochodu uzyskanego w formie dywidend taki związek istnieje tylko wtedy, gdy powyższe koszty, które w danym wypadku mogą być bezpośrednio związane z kwotą wypłaconą w ramach transakcji dotyczącej papierów wartościowych, są bezpośrednio związane z samym uzyskaniem tego dochodu (zob. podobnie wyrok Komisja/Niemcy, C-600/10, EU:C:2012:737, pkt 20).

59 Wynika z tego, że tylko koszty, które są bezpośrednio związane z samym uzyskaniem dywidend, powinny zostać uwzględnione w celu porównania obciążenia podatkowego spoczywającego na spółkach.

60 Koszty wskazane przez sąd odsyłający w jego pytaniu prejudycjalnym w sprawie C-17/14 nie wykazują takiego związku. W odniesieniu bowiem, po pierwsze, do odliczenia dywidendy wliczonej do ceny nabycia akcji, z akt sprawy przedstawionych Trybunałowi wynika, że owo odliczenie ma na celu określenie rzeczywistej ceny ich nabycia. Powyższe odliczenie nie odnosi się zatem do kosztów bezpośrednio związanych z samym uzyskaniem dywidend pochodzących z tych akcji. Po drugie, koszty finansowania również wymienione przez sąd odsyłający odnoszą się do posiadania akcji jako takiego, a zatem tak nie są bezpośrednio związane z samym uzyskaniem wynikających z nich dywidend.

61 Podsumowując, na wypadek gdyby sąd odsyłający doszedł do wniosku, że w postępowaniach głównych stosowanie poboru podatku u źródła w wysokości 15% od dywidend podatników niebędących rezydentami prowadzi do tego, że ci ostatni w Niderlandach ponoszą ostateczne obciążenie podatkowe większe niż ponoszone przez rezydentów w odniesieniu do tych samych dywidend, należy stwierdzić, że takie odmienne traktowanie pod względem podatkowym podatników w zależności od ich miejsca zamieszkania lub siedziby może zniechęcić podatników niebędących rezydentami do inwestowania w spółkach z siedzibą w Niderlandach, a zatem

stanowi ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału, które co do zasady jest zakazane przez art. 63 TFUE.

W przedmiocie istnienia uzasadnienia ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału na podstawie art. 65 TFUE

62 Artykuł 65 ust. 1 lit. a) TFUE stanowi, że „[art.] 63 [TFUE] nie narusza prawa państw członkowskich do [...] stosowania odpowiednich przepisów ich prawa podatkowego traktujących odmiennie podatników ze względu na różne miejsce zamieszkania lub inwestowania kapitału”.

63 To postanowienie, jako stanowiące odstępstwo od podstawowej zasady swobodnego przepływu kapitału, musi być przedmiotem ścisłej wykładni. Dlatego też nie można go interpretować w ten sposób, że wszelkie przepisy podatkowe przewidujące odmiennie traktowanie podatników ze względu na miejsce ich zamieszkania lub państwo członkowskie inwestowania ich kapitału są automatycznie zgodne z traktatem FUE. W rzeczywistości bowiem wyjątek przewidziany w art. 65 ust. 1 lit. a) TFUE sam jest ograniczony przez ust. 3 tego artykułu, który stanowi, że „rodzki krajowe określone w ust. 1 tego artykułu „nie powinny stanowić arbitralnej dyskryminacji ani ukrytego ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału i płatności w rozumieniu art. 63 [TFUE]” (zob. podobnie wyrok Welte, C-181/12, EU:C:2013:662, pkt 42, 43, a także przytoczone tam orzecznictwo).

64 Odmiennie traktowanie, jakie dopuszcza art. 65 ust. 1 lit. a) TFUE, należy więc odróżniać od dyskryminacji zakazanej przez art. 65 ust. 3 TFUE. Z orzecznictwa Trybunału wynika jednak, że aby krajowe przepisy podatkowe takie jak będące przedmiotem postępowania głównych mogły zostać uznane za zgodne z postanowieniami traktatu dotyczącymi swobodnego przepływu kapitału, przewidziane przez nie odmiennie traktowanie winno dotyczyć sytuacji, które nie są obiektywnie porównywalne, będąc winno być uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego (zob. wyrok Santander Asset Management SGII C i in., od C-338/11 do C-347/11, EU:C:2012:286, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo).

W przedmiocie porównywalności rozpatrywanych sytuacji

65 W celu oceny porównywalności sytuacji sądu odsyłający zastanawia się nad kwestią, czy należy uwzględnić wyjątkowo podatek od dywidend pobrany u źródła, czy także podatek dochodowy od osób fizycznych lub od osób prawnych, na poczet których dla podatników będących rezydentami jest zaliczany podatek od dywidend.

66 Rządy niderlandzki, szwedzki i Zjednoczonego Królestwa podnoszą, że w odniesieniu do podatku dochodowego od osób fizycznych lub od osób prawnych opodatkowanie dywidend nierezydenta różni się obiektywnie od opodatkowania dywidend rezydentów, ponieważ podatek będący rezydentem jest opodatkowany od całości swoich dochodów, podczas gdy nierezydent jest opodatkowany, w państwie członkowskim źródła dywidend, wyjątkowo od dochodów wynikających z dywidend wypłaconych w tym państwie.

67 W tym wzgl?dzie nale?y przypomnie?, ?e zgodnie z orzecznictwem Trybuna?u od chwili gdy pa?stwo cz?onkowskie jednostronnie b?d? w drodze umowy obci??a podatkiem dochodowym nie tylko podatników b?d?cych rezydentami, lecz tak?e podatników nieb?d?cych rezydentami w zakresie dywidend, jakie otrzymuj? oni od spó?ki b?d?cej rezydentem, sytuacja wskazanych podatników nieb?d?cych rezydentami upodabnia si? do sytuacji podatników b?d?cych rezydentami (zob. podobnie wyroki: *Denkavit Internationaal i Denkavit France*, C?170/05, EU:C:2006:783, pkt 35; *Komisja/W?ochy*, C?540/07, EU:C:2009:717, pkt 52; *Komisja/Hiszpania*, C?487/08, EU:C:2010:310, pkt 51; *Komisja/Niemcy*, C?284/09, EU:C:2011:670, pkt 56; a tak?e postanowienie *Tate & Lyle Investments*, C?384/11, EU:C:2012:463, pkt 31).

68 Samo bowiem wykonywanie kompetencji podatkowych przez to samo pa?stwo, niezale?nie od opodatkowania w innym pa?stwie cz?onkowskim, wywo?a? mo?e ryzyko opodatkowania kaskadowego lub podwójnego opodatkowania w wymiarze ekonomicznym. W takim wypadku, aby pobieraj?cy dywidendy podatnicy nieb?d?cy rezydentami nie spotykali si? z ograniczaniem w swobodnym przep?ywie kapita?u, co do zasady zakazanym przez art. 63 TFUE, pa?stwo cz?onkowskie siedziby spó?ki dokonuj?cej wyp?aty musi zapewni?, by w ramach przewidzianych w prawie krajowym rozwi?za? maj?cych na celu zapobieganie opodatkowaniu kaskadowemu lub podwójnemu opodatkowaniu w wymiarze ekonomicznym albo zmniejszanie tego rodzaju opodatkowa? podatnicy nieb?d?cy rezydentami podlegali takiemu samemu traktowaniu jak podatnicy b?d?cy rezydentami (zob. podobnie postanowienie *Tate & Lyle Investments*, C?384/11, EU:C:2012:463, pkt 32; a tak?e przytoczone tam orzecznictwo).

69 W sprawach w post?powaniach g?ównych nale?y stwierdzi?, ?e Królestwo Niderlandów postanowi?o wykonywa? sw? kompetencj? podatkow? w stosunku do dywidend wyp?acanych przez spó?ki b?d?ce rezydentami podatnikom b?d?cym rezydentami w innych pa?stwach cz?onkowskich. Pobieraj?cy te dywidendy podatnicy nieb?d?cy rezydentami znajduj? si? wi?c w sytuacji porównywalnej z sytuacj? podatników b?d?cych rezydentami, je?eli chodzi o ryzyko opodatkowania kaskadowego dywidend wyp?acanych przez spó?ki krajowe (zob. analogicznie wyroki: *Komisja/Hiszpania*, C?487/08, EU:C:2010:310, pkt 53; *Komisja/Niemcy*, C?284/09, EU:C:2011:670, pkt 58; a tak?e postanowienie *Tate & Lyle Investments*, C?384/11, EU:C:2012:463, pkt 33).

70 Argument rz?dów, które przedstawi?y uwagi Trybuna?owi, oparty na wyroku *Truck Center* (C?282/07, EU:C:2008:762), zgodnie z którym odmienne traktowanie podatników b?d?cych rezydentami i podatników nieb?d?cych rezydentami jedynie odzwierciedla ró?ne sytuacje, w jakich znajduj? si? ci podatnicy, poniewa? ci pierwsi mog? zaliczy? podatek od dywidend na poczet innego podatku, podczas gdy ten podatek od dywidend stanowi obci??enie o charakterze ostatecznym dla tych drugich, nale?y odrzuci?. Wprawdzie w okoliczno?ciach sprawy, jaka doprowadzi?a do wydania tego wyroku, Trybuna? dopu?ci? stosowanie do podmiotów otrzymuj?cych dochody kapita?owe ró?nych mechanizmów opodatkowania w zale?no?ci od tego, czy s? one rezydentami, czy nierezydentami, jednak to odmienne traktowanie dotyczy sytuacji, które nie s? obiektywnie porównywalne (zob. podobnie wyrok *Truck Center*, C?282/07, EU:C:2008:762, pkt 41). Poniewa? ta ró?nica w traktowaniu niekoniecznie przynosi korzy?? beneficjentom b?d?cym rezydentami, Trybuna? orzek?, ?e nie stanowi ona ograniczenia swobody przedsi?biorczo?ci (zob. podobnie wyrok *Truck Center*, C?282/07, EU:C:2008:762, pkt 49, 50).

71 Nale?y jednak stwierdzi?, ?e po pierwsze, w sprawach b?d?cych przedmiotem post?powa? g?ównych zarzucane ograniczenie nie wynika z ró?nicy pomi?dzy technik? poboru stosowan? do podatników b?d?cych rezydentami i nieb?d?cych rezydentami, lecz wynika z korzy?ci przyznanej podatnikom b?d?cym rezydentami, która nie obejmuje podatników nieb?d?cych rezydentami.

72 Po drugie, w sprawie, która doprowadzi?a do wydania wyroku *Truck Center* (C?282/07,

EU:C:2008:762), rozpatrywana zaliczka na podatek od dochodów kapitałowych była pobierana tylko od odsetek wypłaconych spółkom niebędącym rezydentami. W postępowaniach głównych w sprawie przepisy obejmują zarówno podatników będących rezydentami, jak i podatników niebędących rezydentami tym samym sposobem poboru podatku od dywidend, czyli poborem u źródła.

73 Jednakże w okolicznościach takich jak w postępowaniach głównych odmienne traktowanie podatników będących rezydentami podlegających podatkowi dochodowemu od osób fizycznych lub od osób prawnych i podatników niebędących rezydentami, w przypadku których dywidendy obciążone są podatkiem pobieranym u źródła, nie może być uzasadnione istotną różnicą sytuacji do celów stosowania art. 65 ust. 1 lit. a) TFUE. W celu zastosowania tego postanowienia samo uwzględnienie podatku od dywidend jako takiego nie jest bowiem wystarczające, a analiza powinna obejmować całość opodatkowania dochodów osób fizycznych lub zysków spółek pochodzących z posiadania akcji w spółkach z siedzibą w Niderlandach.

74 Wynika z tego, że jeżeli podatek od dywidend jest pobierany u źródła przez państwo członkowskie od dywidend wypłaconych przez spółki z siedzibą w tym państwie, porównanie traktowania pod względem podatkowym podatnika niebędącego rezydentem i podatnika będącego rezydentem może być przeprowadzone w świetle, po pierwsze, podatku od dywidend należnego od podatnika niebędącego rezydentem, a po drugie, podatku dochodowego od osób fizycznych lub od osób prawnych należnego od podatnika będącego rezydentem i zawierającego w podstawie opodatkowania dochody z akcji, z których pochodzą dywidendy.

W przedmiocie uzasadnienia opartego na stosowaniu umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania

75 Poprzez pytania trzecie w sprawach C-14/14 i C-17/14 sąd odsyłający w istocie dąży do ustalenia, czy ewentualne ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału może być uzasadnione neutralizacją przez przepis państwa członkowskiego rezydencji podatnika lub przez dwustronną umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania zawartą przez to państwo i państwo członkowskie źródła dywidend. Ponadto w sprawie C-17/14 ów sąd odsyłający dąży do ustalenia, do celów oceny, czy skutki takiego ograniczenia są zneutralizowane przez taką umowę, czy w wypadku gdy niekorzystna sytuacja nierezydenta nie może być skompensowana w roku, w którym zostały otrzymane dywidendy, istnieje możliwość dokonania takiej kompensaty w latach późniejszych.

76 Należy przypomnieć, że wobec braku przyjętych przez Unię przepisów ujednolicających lub harmonizujących państwa członkowskie pozostają w sprawie do określenia, w drodze umowy lub jednostronnie, kryteriów rozdziału kompetencji podatkowych, w szczególności w celu eliminacji podwójnego opodatkowania, a zachowanie tego rozdziału jest uzasadnionym celem uznanym przez Unię (zob. w szczególności wyrok *Nordea Bank Danmark*, C-48/13, EU:C:2014:2087, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

77 Trybunał orzekł już, że państwo członkowskie nie może powoływać się na istnienie korzyści przyznanej jednostronnie przez inne państwo członkowskie, w celu uniknięcia zobowiązań, które na nim ciąży na mocy traktatu (wyrok *Amurta*, C-379/05, EU:C:2007:655, pkt 78).

78 Natomiast nie można wykluczyć, że państwu czonkowskiemu udało się zapewnić wykonanie cięć na nim zobowiązań wynikających z traktatu przez zawarcie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania z innym państwem czonkowskim (wyroki: *Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation*, C-374/04, EU:C:2006:773, pkt 71; *Amurta*, C-379/05, EU:C:2007:655, pkt 79; a także *Komisja/Hiszpania*, C-487/08, EU:C:2010:310, pkt 58).

79 W tym celu konieczne jest, aby stosowanie takiej umowy pozwoliło na skompensowanie skutków odmiennego traktowania wynikającego z przepisów krajowych. Trybunał orzekł bowiem, że odmiennie traktowanie dywidend wypłacanych spółkom z siedzibą w innych państwach czonkowskich i dywidend wypłacanych spółkom będącym rezydentami znika tylko w sytuacji, w której podatek pobrany u źródła na podstawie przepisów krajowych może być zaliczony na poczet podatku należnego w innym państwie czonkowskim w wysokości równej różnicy będącej skutkiem odmiennego traktowania wynikającego z przepisów krajowych (zob. wyrok *Komisja/Hiszpania*, C-487/08, EU:C:2010:310, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).

80 W tym względzie należy przypomnieć, że Trybunał orzekł już, iż aby osiągnąć cel neutralizacji, zastosowanie metody odliczenia powinno pozwolić na to, aby podatek od dywidend pobierany przez państwo czonkowskie źródła dywidend był w całości odliczany od podatku należnego w państwie miejsca zamieszkania lub siedziby podatnika otrzymującego te dywidendy w ten sposób, aby – jeżeli te dywidendy ostatecznie są bardziej obciążone niż dywidendy wypłacane podatnikom mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie czonkowskim źródła tych dywidend – tego większego obciążenia podatkowego nie można już było przypisać temu ostatniemu państwu, lecz państwu miejsca zamieszkania lub siedziby podatnika otrzymującego dywidendy, które wykonało swoją kompetencję podatkową (zob. podobnie wyrok *Komisja/Hiszpania*, C-487/08, EU:C:2010:310, pkt 60).

81 W niniejszej sprawie, w odniesieniu do sytuacji będącej przedmiotem sprawy C-14/14 wynikającej z zastosowania umowy belgijsko-niderlandzkiej bezsporne jest, że na podstawie art. 23 ust. 1 tej umowy zaliczenie podatków zapłaconych w Niderlandach należy do władz belgijskich i następuje na podstawie prawa belgijskiego.

82 Ponieważ to zaliczenie jest przyznawane w sposób jednostronny przez Królestwo Belgii, zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 77 niniejszego wyroku Królestwo Niderlandów nie może powoływać się na tę umowę, aby stwierdzić neutralizację rozpatrywanego ograniczenia.

83 Ponadto z informacji w aktach sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że nawet jeżeli przepisy belgijskie zezwalają na odliczenie tytułem kosztów podatku zapłaconego za granicą od podstawy opodatkowania dochodów, przed zastosowaniem stawki opodatkowania 25% kwoty netto dywidend otrzymanych przez podatnika z siedzibą w Belgii, takie odliczenie nie kompensuje w całości skutków ewentualnego ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału istniejącego w państwie czonkowskim źródła dywidend. W tym względzie w sprawie C-14/14 X podniósł na rozprawie przed Trybunałem, że skorzystał ze zniesienia, którego kwota odpowiada około jednej czwartej podatku od dywidend, jaki zapłacił w Niderlandach.

84 W konsekwencji należy uznać, że w okolicznościach takich jak będące przedmiotem sprawy C-14/14 zarzucane ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału nie może być uznane za uzasadnione skutkami umowy belgijsko-niderlandzkiej.

85 W odniesieniu do sytuacji będącej przedmiotem sprawy C-17/14 wynikającej z zastosowania umowy francusko-niderlandzkiej, z akt sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że zarzucane ograniczenie zostało całkowicie zneutralizowane przez pełne zaliczenie we Francji podatku od dywidend za lata podatkowe 2000–2007 w całości. Należy zatem uznać,

Te pytania zadane przez sąd odsyłający dotyczą tylko traktowania pod względem podatkowym podatku od dywidend zapłaconego w Niderlandach przez Société Générale za rok 2008.

86 W tym względzie z art. 24 cz. 1 lit. b) akapit pierwszy tej umowy wynika, że w odniesieniu do dywidend obywateli państwa niderlandzkiego Republika Francuska przyznaje podatnikom będącym rezydentami, którzy uzyskali takie dochody, ulgę podatkową w kwocie równej podatkowi niderlandzkiemu. Ponieważ jednak akapit drugi tego przepisu przewiduje, że ta ulga podatkowa nie może przekraczać kwoty podatku pobranej od rozpatrywanych dochodów we Francji, możliwość podatku od dywidend zapłaconego w Niderlandach nie zostanie zneutralizowana, co nie odpowiada wymogom wynikającym z orzecznictwa Trybunału przytoczonego w pkt 79 niniejszego wyroku. Jednakże do sądu krajowego należy ustalenie, czy taki przypadek ma miejsce w rozpatrywanej sprawie.

87 W konsekwencji należy uznać, że w okolicznościach takich jak będące przedmiotem sprawy C-17/14 i z zastrzeżeniem odmiennych ustaleń, jakich dokonać może sąd odsyłający, zarzucane ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału nie może być uznane za uzasadnione skutkami umowy francusko-niderlandzkiej.

88 Wreszcie w odniesieniu do pytania, czy, jeżeli zaliczenie podatku od dywidend pobranego w państwie członkowskim różni się od dywidend nie może być w całości dokonane w państwie miejsca zamieszkania lub siedziby podatnika za rok, w którym zostały otrzymane te dywidendy, możliwość dokonania takiego zaliczenia w latach późniejszych może prowadzić do neutralizacji skutków ograniczenia, należy stwierdzić, że we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd odsyłający twierdzi, iż sąd rozpatrujący sprawę nie bada, czy prawo do takiego zaliczenia zostało przyznane we Francji spółce Société Générale w odniesieniu do podatku niderlandzkiego zapłaconego za rok 2008 i czy można by o skutecznie powołać się na to prawo. W tych okolicznościach należy uznać, że pytanie to ma charakter hipotetyczny, a w związku z tym jest niedopuszczalne (wyrok Pohotovos, C-470/12, EU:C:2014:101, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

89 Należy ponadto przypomnieć, że w wypadku gdy umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania nie pozwala na zneutralizowanie skutków rozpatrywanego ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału, w danym wypadku może ono jeszcze być uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego (zob. w szczególności postanowienie Tate & Lyle Investments, C-384/11, EU:C:2012:463, pkt 45, a także przytoczone tam orzecznictwo). Należy jednak stwierdzić, że w postępowaniach głównych ani sąd odsyłający, ani rząd niderlandzki nie przytoczyły takich względów.

90 W tej sytuacji na postawione pytania należy odpowiedzieć, iż art. 63 TFUE i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one przepisom państwa członkowskiego, które ustanawiają pobór u źródła podatku od dywidend wypłaconych przez spółkę będącą rezydentem zarówno podatnikom będącym rezydentami, jak i podatnikom niebędącym rezydentami, przewidując mechanizm odliczenia lub zwrotu tego podatku wyłącznie dla podatników będących rezydentami, podczas gdy dla podatników niebędących rezydentami, osób fizycznych i spółek stanowi on podatek ostateczny, o ile ostateczne obciążenie podatkowe dotyczy tych dywidend ponoszone w tym państwie przez podatników niebędących rezydentami jest większe niż ponoszone przez podatników będących rezydentami, czego zbadanie w sprawach w postępowaniach głównych należy do sądu odsyłającego. W celu ustalenia tych ciężeń podatkowych sąd odsyłający powinien wziąć pod uwagę w sprawach C-10/14 i C-14/14 opodatkowanie rezydentów dotyczy wszystkich akcji posiadanych w spółkach niderlandzkich w ciągu roku kalendarzowego, a także kapitał zwolniony z podatku na podstawie przepisów krajowych, a w sprawie C-17/14 – koszty bezpośrednio związane z samym poborem dywidend.

Na wypadek gdyby istnienie ograniczenia w przepływie kapitału zostało stwierdzone, może ono być uzasadnione skutkami dwustronnej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, zawartej przez państwo członkowskie siedziby i państwo członkowskie źródła dywidend, pod warunkiem że zostanie zniesione odmienne traktowanie dotyczy opodatkowania dywidend, pomiędzy podatnikami będącymi rezydentami tego ostatniego państwa a podatnikami będącymi rezydentami innych państw członkowskich. W okolicznościach takich jak będące przedmiotem spraw C-14/14 i C-17/14 i z zastrzeżeniem odmiennych ustaleń, jakich dokonał może sąd odsyłający, ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału, jeżeli zostanie stwierdzone, nie może być uznane za uzasadnione.

W przedmiocie kosztów

91 Dla stron w postępowaniach głównych niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunału, inne niż koszty stron w postępowaniach głównych, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuły 63 TFUE i 65 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one przepisom państwa członkowskiego, które ustanawiają pobór u źródła podatku od dywidend wypłaconych przez spółkę będącą rezydentem zarówno podatnikom będącym rezydentami, jak i podatnikom niebędącym rezydentami, przewidując mechanizm odliczenia lub zwrotu tego podatku wyłącznie dla podatników będących rezydentami, podczas gdy dla podatników niebędących rezydentami, osób fizycznych i spółek, stanowi on podatek ostateczny, o ile ostateczne obciążenie podatkowe dotyczy tych dywidend ponoszone w tym państwie przez podatników niebędących rezydentami jest większe niż ponoszone przez podatników będących rezydentami, czego zbadanie w sprawach w postępowaniach głównych należy do sądu odsyłającego. W celu ustalenia tych ciężeń podatkowych sąd odsyłający powinien wziąć pod uwagę w sprawach C-10/14 i C-14/14 opodatkowanie rezydentów dotyczy wszystkich akcji posiadanych w spółkach niderlandzkich w ciągu roku kalendarzowego, a także kapitał zwolniony z podatku na podstawie przepisów krajowych, a w sprawie C-17/14 – koszty bezpośrednio związane z samym poborem dywidend.

Na wypadek gdyby istnienie ograniczenia w przepływie kapitału zostało stwierdzone, może ono być uzasadnione skutkami dwustronnej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, zawartej przez państwo członkowskie siedziby i państwo członkowskie źródła dywidend, pod warunkiem że zostanie zniesione odmienne traktowanie dotyczy

opodatkowania dywidend, pomiędzy podatnikami będącymi rezydentami tego ostatniego państwa a podatnikami będącymi rezydentami innych państw członkowskich. W okolicznościach takich jak będące przedmiotem spraw C-14/14 i C-17/14 i z zastrzeżeniem odmiennych ustaleń, jakich dokonał może sąd odsyłający, ograniczenie w swobodnym przepływie kapitału, jeżeli zostanie stwierdzone, nie może być uznane za uzasadnione.

Podpisy

* Język postępowania: niderlandzki.